

Tertialrapport 2 2018

2018-11-15

Klicka här och skriv sammanfattning.

Innehåll

Vision	4
Vårt uppdrag	5
Våra mål 2018	6
Verksamhetsbeskrivning - tertial 2 2018	7
Gästrike återvinnare	7
Ökad sortering	7
Processororientering- effektivisering	7
Kvalitetssäkring- ISO-certifiering	8
Digitalisering – logistik och transporter	8
Marknad och hushåll	8
Samverkan	9
Avfallsbehandling	9
Internationella relationer	10
Personal	10
Ombyggnation- Framtidens arbetsplats	11
Omvärld	11
Koncernen i övrigt	12
GÅ Utveckling AB	12
Gästrike Ekogas AB (51 % ägarandel)	13
Finansiell analys	14
Koncernen Gästrike återvinnare	14
Periodens resultat för förbundet	15
Verksamhetens intäkter	15
Totala intäkter	15
Verksamhetens kostnader	16
Produktionskostnader	16
Övriga externa kostnader	17
Personalkostnader	18
Avskrivningar	19
Finansnetto	19

Investeringar	20
Nyckeltal	21
Resultaträkning med jämförelse	22

Vision

Vi på Gästrikre återvinnare vill vara med och göra skillnad. Vi brinner för en hållbar framtid. Och vi tror att den formas i de val vi gör här och nu, i vardagen. Vi tror också på allas möjlighet att vara med och bidra, alla kan göra något. Därför är vår viktigaste uppgift är att göra det lätt att göra rätt. Att skapa och stödja hållbara beteenden.

Vi vill att invånarna, företagen och verksamheterna i våra medlemskommuner ska känna att det de gör betyder något. För framtiden och för barnen. Vi vill att de ska få tid till annat. Fri tid. Vi vill göra bra saker för vår region och för människorna som bor här.

För att lyckas behöver vi arbeta tillsammans. Med våra kunder, i vår organisation, med våra medlemskommuner och i smarta samarbeten med aktörer i vår omvärld. Vi ser att ständig utveckling, handlingskraft, kompetens och ett genuint intresse för våra kunder och deras behov är nycklar till framgång.

Vår vision är:

”Tillsammans skapar vi vardagens miljöhjältar, för en värld som räcker längre”.

Vårt uppdrag

Kommunalförbundet Gästrikre återvinnare bildades 2001 av Gävle, Hofors, Ockelbo, Sandviken och Älvkarleby kommuner. Verksamheten har vuxit och består nu av förbundet och bolagskoncernen GÅ Tillsammans AB. Totalt är vi idag cirka 110 medarbetare.

Vårt uppdrag är formulerat i förbundsordningen. Vi ska ansvara för den kommunala avfallshanteringen och vi ska bidra till en hållbar regional utveckling. Det ska vi göra genom att:

- Strategiskt utveckla avfallshanteringen
- Arbeta för att samhällets nationella, regionala och lokala miljömål uppnås.
- Främja, stödja och utveckla medborgarnas och näringslivets kunskaper och kompetens kring avfallshanteringens roll i produktion och konsumtion för att skapa ett hållbart samhälle.
- Bidra till ökad svensk kunskaps- och tjänsteexport inom avfalls och miljöteknikområdet i samarbete med offentliga, kommunala och privata aktörer.
- Samarbeta med offentliga, kommunala och privata aktörer för att utbyta kunskap och skapa lösningar för att uppnå största möjliga nytta för samhälle, miljö och kunder.

Kommunalförbundet ansvarar för:

- Insamling, hantering och behandling av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall från verksamheter som kommuner är skyldiga att svara för enligt 15 kap miljöbalken med tillhörande lagstiftning, antingen i egen regi eller genom upphandlade tjänster.
- Att ta fram förslag till renhållningsordning (avfallsplan och lokala föreskrifter om avfallshantering) för medlemskommunerna, enligt 15 kap miljöbalken.
- Att ta fram förslag till avfallstaxa för medlemskommunerna.
- Information till hushållen inom avfallsområdet.
- Planering och uppföljning av förbundets verksamhet.

Våra mål 2018

De tre målområdena som finns i avfallsplanen är:

- Förebygga resursslöseri – förebygga avfall
- Minska användningen av farliga ämnen och säkra hanteringen av farligt avfall
- Ta tillvara avfall som resurs – öka sorteringen

Fokus under 2018, liksom under 2017, är målområde 3 – Ta tillvara avfall som resurs. Detta baserat på konstaterade brister i sorteringen som motiverar insatser för att både öka miljönyttan och minska kostnader.

Strategier som vi främst fokuserar på för att öka vår förmåga att uppnå våra mål är processororientering och digitalisering. Detta i syfte att effektivisera och optimera verksamheten i möjligaste mån för ökad kostnadseffektivitet, ökad miljöprestanda och nöjdare kunder. Ett givet ytterligare led i detta är naturligtvis en strävan att åstadkomma detta genom kompetenta och nöjda medarbetare. Samverkan med andra intressenter och aktörer inom vårt verksamhetsområde är också en viktig komponent för framgång.

Övergripande mål	Mål 2018	Mål 2020
Förebygga avfall i samarbete med kommunerna	Fem kommuner har minskat sitt avfall enligt Avfall Sveriges metod för avfallsförebyggande.	<i>Avfallsplanens mål.</i>
Andel tidningar och förpackningar i restavfallet	26 % (plockanalys)	20 %
Andel matavfall i restavfallet	23 % (plockanalys)	20 %
Renhet i vårt matavfall	99 % (plockanalys)	99 %
Ökad lönsamhet på kommersiella verksamheten	12 % resultatmarginal på kommersiell verksamhet	14 % resultatmarginal på kommersiell verksamhet
Minskade rörelsekostnader (kommunal och kommersiell)	-4,5 mkr	-6,5 mnkr
Nöjd-kundindex ska öka	90 % av kunderna ska vara nöjda med Gästrikre återvinnarens verksamhet	
Medarbetarindex	5,5 (7)	5,5 (7)

Verksamhetsbeskrivning - tertial 2 2018

I det följande lämnas en sammanfattande beskrivning av verksamheten inom koncernen Gästrike återvinnare till och med det andra tertialet 2018.

Gästrike återvinnare

Nedan redovisas en översikt och ett urval av insatser som hittills gjorts under 2018 inom de mål- och fokusområden som gäller för verksamheten.

Ökad sortering

För att nå målet om ökad kvalitet på sorteringen av avfall har den extra satsning på kommunikation som togs fram 2017 *"#hur svårt ska det va?"* fortsatt under 2018. Under 2017 återbesattes två miljöpedagogtjänster som varit vakanta och vi har nu tre miljöpedagoger som arbetat aktivt med särskilt fokus på skolbesök i våra fem medlemskommuner, i syfte att tidigt grundlägga goda attityder och beteenden i fråga om sortering och miljömedveten konsumtion.

Tidigare genomförda plockanalyser pekar på att uppemot två tredjedelar av restavfallet består av material som inte borde finnas där (främst förpackningar och matavfall) som borde sorterats ut för återvinning istället för att gå till förbränning. Denna felsortering innebär både en betydande onödig miljöbelastning och onödig kostnad. Kostnadsbilden accentueras av den exceptionellt höga nivå som för närvarande råder på förbränningsmarknaden. De ökade behandlingskostnaderna som kan relateras till volymen felsorterat uppgår till ca 13 miljoner kr på årsbasis för Gästrike återvinnare.

En åtgärd i syfte att motverka felsorteringar och öka medvetenheten av behovet att öka sorteringen är att vi nu arbetar aktivare och snabbare med återkoppling till våra kunder. Inte minst med påföljder i form av felsorteringsavgifter.

Processorientering- optimering

Under 2017 genomfördes en strukturerad kartläggning av verksamhetens processer. Nu under 2018 ligger fokus på ett fullföljande av detta arbete genom process-
optimering samt definition och uppföljning av olika nyckeltal och indikatorer.

Genom att vi kartlägger viktiga processer ökar vi kännedomen om hur ärendeflödena går genom hela organisationen och kan skapa ökad effektivitet då vi ser vem som gör vad, hur arbetet ska gå till på bästa sätt. Ett särskilt fokusområde

som sammanhänger med detta är uppföljning – att definiera nyckeltal och indikatorer för att mäta effektiviteten och upptäcka flaskhalsar. Ett antal förbättringsåtgärder har redan successivt införts.

Kvalitetssäkring- ISO-certifiering

Arbetet med processkartläggning och processbeskrivningar har gått hand i hand med en översyn av vårt ledningssystem i linje med nya krav som införts vad gäller ISO-certifiering för kvalitet och miljö (ISO 9001 och 14001). Inriktningen är att i möjligaste förenkla och förtydliga ledningssystemet och den dokumentation som den inrymmer. Under våren genomfördes en ”förstärkt internrevision” med externt revisionsstöd inför den genomgripande externa ISO-omcertifiering som sedan gjordes i maj 2018. De brister som identifierades vid revisionerna har åtgärdats och Gästrikre återvinnare är fortsatt kvalitets- och miljöcertifierat enligt ISO 9001 och 140001.

Digitalisering – logistik och transporter

Arbetet med att utöka det digitala stödet i verksamheten har fortsatt under med devisen ”100 % digitalisering”. Implementeringen av nya digitala rutiner har skett för containerhantering och digitala ordrar för servicegruppens distribution av kärl.

Inom vår logistik- och transportverksamhet har fokus varit att få till stånd digitala körordrar och en uppföljning av utförda ordrar till 100 %, för att säkerställa leveranssäkerhet och effektivitet i transportarbetet.

Inom transportverksamheten drabbas vi – liksom hela åkeribranschen i Sverige – av bristande tillgång på behöriga yrkeschaufförer. Särskilt besvärlig har bemanningssituationen varit under sommarperioden. Detta medför merkostnader för förskjutning av semestrar, inhyrning av personal under längre perioder med mera. För bemanningsplaneringen och för optimeringen av transportledningsarbetet finns också planer på att införa digitalt stöd.

Ett särskilt projekt pågår om ”**Ruttoptimering**”, där möjligheter att optimera insamlingsrutiner och logistik utreds och analyseras. Detta arbete har redan resulterat i en del effektiviseringsåtgärder.

Marknad och hushåll

Närmare 20 % av årsomsättningen kommer från den konkurrensutsatta delen av vår verksamhet. Här erbjuder vi tjänster, som ligger utanför det kommunala renhållningsansvaret, till såväl verksamheter som privatpersoner. Under 2017 och hittills under 2018 har efterfrågan på containrar varit hög i samband med en ökad omfattning av nybyggnation av bostäder.

Intäkterna från marknadssidan har utvecklats positivt under senare år och de har bidragit till att väga upp den underfinansiering som vi nu under några års tid haft på den taxefinansierade hushållssidan.

Samverkan

Hälsingland: Samverkan med Söderhamn Nära AB, BORAB, Bollnäs Energi AB och Ljusdals Renhållning AB har fortsatt under 2018 i enlighet med det samverkansavtal som tecknats mellan parterna och de berörda kommunerna. Samverkan upplevs som mycket positiv en utveckling och fördjupning planeras bl. a i form av gemensamt arbete kring en framtida regional avfallsplan. Detta inkluderar också gemensamma studier kring möjliga framtida insamlings- och behandlingssystem samt logistikoptimering.

En fördjupad samverkan med de **kommunala bostadsbolagen** i våra fem medlemskommuner eftersträvas. Detta i syfte att skapa förutsättningar för ökad sortering m m. Särskilt framgångsrikt och uppmärksammat har varit det sk **Nordost-projektet** som genomförts i samverkan mellan Gavlegårdarna AB, RAPATAC och Gästrikre återvinnare.

Gästrikre återvinnare har fortsatt att stödja **Matakuten** som en del i arbetet med att förebygga avfall.

Avfallsbehandling

Kostnadsnivån för **förbränning av avfall** ligger på en rekordhög nivå jämfört med tidigare år på grund av det rådande marknadsläget där andra länder efterfrågar förbränningskapacitet och är beredda att betala höga priser för att få sitt brännbara avfall behandlat i Sverige.

Genom samverkansavtal med Bollnäs Energi AB har vi ändå för drygt 50 % av restavfallet fått en något rimligare behandlingskostnad givet det rådande marknadsläget.

Gällande avtal för omlastning, transport och förbränning löper t o m 2020. Inför det behöver en större översyn och utredning göras om vilka framtida alternativ och scenarier som kan finnas för hanteringen av detta avfall.

Vad gäller **slam** från enskilda avlopp har den tillfälliga behandlingen på Hedåsens reningsverk i Sandviken i praktiken förlängts och ett arbete pågår om vilka alternativ till behandling som kan finnas framöver.

I vår anläggning på Sörby Urfjäll har vi ett eget reningsverk i anslutning till vår fordonstvättshall. Slammet från denna anläggning gick under föregående år till

Dewatech AB i Gävle för slutbehandling. Tyvärr har det kunnat konstateras att en fällningskemikalie som tillsatts i Gästrikre återvinnare anläggning orsakat skador på mottagarens utrustning. Kostnaderna för dessa skador har under 2018 reglerats mellan parterna. Detta återspeglas som en högre kostnadspost för slambehandling 2018.

Internationella relationer

Verksamhetsdelen Internationella relationer (IR) fortsätter att ta in uppdrag och har fått förtroendet att vara huvudpartner i ett EU-projekt som heter Circlink. Det är ett två-årigt projekt som genererar 2,3 mnkr.

Sedan 2012 har Gästrikre återvinnare varit engagerat i ett SIDA-finansierat projekt i Serbien via SKL International AB. Vår medverkan har varit mycket uppskattad och SKL/SIDA önskar utöka och förlänga projektet genom att ta in ytterligare två serbiska kommuner utöver de som idag finns med i projektet.

Under tertial två har det genomförts två veckolånga studiebesök från Serbien. Politiker och cheftjänstemän från kommunerna Cajetina, Krusevac, Bruse, Blace och Aleksandrovac har besökt Gävle. Totalt bestod besökarna av 35 personer vilket i sin tur har gynnat rese-, hotell- och restaurangnäringen i regionen.

Projektet CoCreative Youth går in i sitt slutskede och kommer att avslutas under året.

Tillsammans med Naturvårdsverket driver IR två projekt där förbundet agerar som en samverkanspartner. Det ena avser ett projekt i Sydafrika, Buffalo City, där arbete bedrivs med att utveckla avfallshanteringen. Projektet omfattar ca 0,5 mnkr exklusive resor/boende. Det andra projektet är i Georgien, men har gått på sparlåga (endast tre av trettio stipulerade dagar är genomförda). Budgeten för projektet är ca 0,3 mnkr.

Ett tiotal internationella besök har tagits emot, och många upphandlingar och förfrågningar har genomförts under det andra tertialet.

Personal

Bemanningsituationen är i vissa delar ansträngd. Det råder brist på behöriga yrkeschaufförer i hela landet. Vi har vår grundbemanning på plats men under semesterperioden uppstår problem att få tag på semestervikarier. Förskjutning av semestrar och inhyrning av vikarier för längre perioder medför ökade kostnader.

På tjänstemannasidan har ett antal högt kvalificerade tjänstemän en kontinuerligt hög arbetsbelastning. Under senare år har vakanser uppstått som inte återbesatts. Brister finns nu inom kompetensområden där det inte finns möjlighet att täcka dessa genom kompetensutveckling av befintlig personal. Det finns ett uttalat

behov och önskemål om förstärkningar inom IT, utredning, projektledning och inköp och entreprenaduppföljning samt samhällsplanering. Budgetläget är ansträngt och utrymmet för nyrekryteringar är i hänseende till det begränsat men å andra sidan handlar det om verksamhetskritiska kompetenser som är betydelsefulla för att kunna uppnå en god och hållbar ekonomisk hushållning på sikt.

Verksamheten befinner sig mitt i en digital transformation där ytterligare insatser behövs för att kunna tillgodogöra sig effekterna av de satsningar som gjorts i nya IT-lösningar.

Ombyggnation- Framtidens arbetsplats

Ombyggnaden av våra lokaler på Utmarksvägen 16 pågår enligt plan inom uppsatta tids- och kostnadsramar. Inflyttning beräknas kunna ske vid månadskiftet oktober/november 2018. Utformningen är då ett sk "aktivitetsbaserat kontor".

De delar som tagits i drift på Utmarksvägen 14, som utgörs av nya verkstads- och lagerutrymmen, har inneburit en avsevärt förbättrad arbetsmiljö och bättre förutsättningar för servicefunktionerna.

Omvärld

Att vi lever i en alltmer komplex globaliserad värld med ökad förändringstakt och en alltmer accentuerad digitalisering är påtagligt även för vår bransch. Vår branschorganisation Avfall Sverige har genomfört en omvärlds- och framtidsstudie som nyligen publicerats i Rapport 2018:20: "Kommunernas roll och ansvar i framtidens avfallshantering". Här pekas på fyra trendområden som påverkar oss.

- **Digitaliseringen** som öppnar för nya logiker i avfallshanteringen.
- **Hållbarhet.** På väg mot ett fossilfritt och cirkulärt samhälle.
- **Människorna** med demografi, värderingar och livsstilar i förändring.
- **Politiken.** Nya förutsättningar för politik och gemensamma institutioner.

En påtaglig illustration av den sistnämnda punkten är den under lång tid drivna frågan om kommunalt insamlingsansvar för förpackningar och tidningar som till sist utmynnade i en proposition och reformerad avfallslagstiftning som istället pekar ut ett utökat producentansvar, och där en rad oklarheter kring ansvarsfrågorna och de praktiska konsekvenserna fortfarande kvarstår.

Koncernen i övrigt

GÅ Utveckling AB

Analysmodell för uppbyggnad av avfallshanteringssystem

Det under 2017 etablerade samarbetet kring utveckling av en analysmodell om kritiska framgångsfaktorer vid etablering och utveckling av ett modernt hållbart avfallshanteringssystem har fortsatt under 2018. Detta med KTHs Institution för Industriell Ekologi samt det privata konsultbolaget Ekman & Quiroga International Consulting AB. Samarbetet har också utvidgats till att innefatta Högskolan i Gävle (Hig) samt innovationsföreningen Future Position X (FPX) i Gävle. Parterna har under 2018 samverkat om en ansökan till Vinnova om medel för vidareutveckling av modellen. Denna ansökan avslogs dock tyvärr.

Från både KTH och HiGs sida betraktas modellen som intressant att vidareutveckla. Den kan fungera som en länk mellan utländska beställare och svenska leverantörer av tjänster och produkter inom avfallshantering/återvinning och miljöteknik. Under våren 2018 har två teknologer vid KTH tillämpat modellen i ett examensarbete om avfallshantering i en kommun i Tanzania.

En upphandling har gjorts av framtagande av en web-baserad prototyp av modellen.

Biogas – samverkan kring doktorand

GÅ Utveckling AB bidrar till finansieringen av en doktorand vid Högskolan i Gävle med inriktning på biogas.

Detta är ett samarbete med Stiftelsen Gästrikregionens Miljö, Gävle Energi AB och Gästrikregionens Ekogas AB.

Inriktningen för doktorandens arbete är att studera möjligheterna att på olika sätt optimera biogasproduktionen vid Ekogas ABs anläggning i Forsbacka. Detta arbete fortskrider enligt plan.

Metallhydroxiddeponin vid Forsbacka Miljöcentrum

GÅ Utveckling AB har sedan försäljningen av Gästrikregionens Avfallshantering AB 2002-04-01 till SUEZ AB ett kvarliggande åtagande med ansvar för metallhydroxiddeponin vid Forsbacka Miljöcentrum. Detta innebär regelbundna kontrollmätningar för att säkerställa att läckage inte sker från deponin.

Validering av yrkesroller inom Återvinning

GÅ UT AB har också genom VD Thomas Nylund deltagit i ett arbete initierat genom KFS Branschråd Återvinning om utveckling av en modell för beskrivning och säkerställande av kompetenser som behövs för ett antal yrkesroller inom avfalls- och återvinningsbranschen. Syftet är att få fram en modell enligt en svensk standard SeQF som hanteras av Myndigheten för Yrkehögskolan och som följer den europeiska standarden EQF. I detta arbete sker samverkan med – förutom

kommunalförbundet Gästrikre återvinnare - den kommunala arbetsgivarorganisationen Sobona, Nordiskt Valideringsforum AB, BORAB och Söderhamn Nära AB.

Gästrikre Ekogas AB (51 % ägarandel)

Gästrikre Ekogas ABs biogasanläggning invigdes i september 2017, och har sedan dess varit i drift. Bolaget har dock haft svårt att finna avsättning för all producerad biogas – bl a beroende på en obalans på marknaden p g a import av dansk kraftigt subventionerad biogas - vilket har resulterat i att försäljningen är lägre än budget för de två första tertialen 2018. I augusti tecknades dock avtal med Sandvik SMT där de åtar sig att köpa allt producerat överskott av biogas. En upphandling av stadsbusstrafiken i Gävle har precis gått ut, i vilken krav ställs på ett stort antal biogاسبussar. Det nya avtalet innebär att avsättning kommer att finnas framöver för all biogas som kan produceras av Gästrikre Ekogas AB. Prognosen mot bakgrund av det är att ekonomin vänder från röda till svarat siffror efter år 2020.

Övriga kostnader är högre än budget på grund av höga uppvärmningskostnader i produktionen. Bolaget har haft en temporär lösning för att kunna mäta förbrukningen. Den kommer att ersättas av en uppvärmning med biogas i början på 2019. Även elkostnaderna har varit högre än budgeterat. Sammantaget resulterar detta i att bolaget gör ett minusresultat uppgående till -10,8 mnkr vilket är 4,1 mnkr sämre än budget.

Finansiell analys

Den finansiella analysen presenterar periodens bokslut och prognos för förbundet och koncernen Gästrikre återvinnare (föregående års resultat inom parentes). Samma redovisningsredovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen.

Koncernen Gästrikre återvinnare

Gästrikre återvinnare är en koncern med kommunalförbundet Gästrikre återvinnare som moderbolag. Gästrikre återvinnare äger sedan hösten 2013 holdingbolaget GÅ Tillsammans AB, till 100 %. GÅ Tillsammans AB är ett renodlat holdingbolag som endast äger och förvaltar aktier i dotterbolaget. I juni 2014 förvärvade förbundet även 51 % av aktierna i Gästrikre Ekogas AB (resterande 49 % av andelarna i Gästrikre Ekogas AB ägs av Gävle Energi AB).

Det av Gästrikre återvinnare helägda bolaget GÅ Utveckling AB äger i sin tur GÅ Utveckling AB. GÅ Utveckling AB äger i sin tur 9,875 % av andelarna i Gästrikre Avfallshantering AB (GAAB), där huvudägaren är Sita Sverige AB med drygt 90 % ägande.

Koncernens resultat

Koncernens resultat uppgår till -4,9 mnkr (-0,4 mnkr), vilket är ett betydligt lägre resultat än förbundets som uppgår till 0,8 mnkr (3,3 mnkr). Att resultatet för koncernen är lägre beror på att Gästrikre Ekogas AB totalt gör ett negativt resultat

uppgående till -10,8 mnkr (-6,5 mnkr) (Gästrikre återvinnarens andel av resultatet är 51 %) för perioden.

I prognosen uppgår koncernens resultat till -6 mnkr, varav Gästrikre Ekogas AB prognos är - 8 mnkr och Gästrikre återvinnare tar upp 51 % av förlusten i koncernen. Förbundet räknar med ett negativt resultat på -1,7 mnkr. Därtill kommer GÅ Tillsammans-koncernen som prognostiserar en förlust med -0,3 mnkr.

Periodens resultat för förbundet

Periodens resultat för förbundet uppgick till 0,8 mnkr (3,3 mnkr) vilket är ett lägre resultat än vid samma period föregående år, samt sämre än budget. En av de större anledningarna till det sämre resultatet är att förbundet tecknade ett nytt avtal om förbränning av restavfall från 1 januari 2018, som gav betydligt högre kostnader än beräknat. Fler detaljer kring detta finns att läsa under produktionskostnaderna.

Resultatet för den taxefinansierade delen av verksamheten, som består av insamling av hushållsavfall samt återvinningscentralerna uppgår till - 2 mnkr (0,3 mnkr), vilket är betydligt sämre än föregående års resultat vid samma period (förklaring till detta finns delvis i stycket ovan).

Resultatet i den kommersiella verksamheten som består av åkeriverksamhet och internationella relationer uppgår till 2,9 mnkr (3,1 mnkr) vilket är ett marginellt lägre resultat än budget och föregående år, vilket delvis beror på personalkostnader (inhyrd personal, transporttjänster på entreprenad), reparationer samt ökade drivmedelskostnader. -

Budgerat resultat för förbundet för 2018 är 0,5 mnkr, och prognosen visar på ett resultat på - 1,7 mnkr.

Försämringen i det prognostiserade resultatet jämfört med budget beror främst på en ökning av övriga externa kostnader. Däribland finns en kraftig ökning av priset på drivmedel, högre kostnader än beräknat för reparationer av fordon och lokaler, inhyrd personal, samt IT-kostnader. Analyserna nedan ger en mer detaljerad bild av intäcks- och kostnadsutvecklingen.

Verksamhetens intäkter

Totala intäkter

Inför 2018 beslutades det om en genomgång av taxan, och en av största taxehöjningarna på flera år. Taxan genomarbetades, blev mer självkostnadsäckande samt mer miljöstyrande. Intäkterna är därför betydligt högre i år än föregående år, och uppgår totalt till 145,8 mnkr (131,6 mnkr) för perioden.

Även verksamhetsintäkterna (intäkter utöver taxeintäkter) ökar stadigt. Ökningen beror bland annat på fortsatt höga priser på metall, men även på grund av att försäljningen av produkter i vår kommersiella del av verksamheten ökar.

Intäkterna för de två första tertialen överstiger budget med närmare 2 mnkr, men av dessa utgörs 1,1 mnkr av vidarefakturerade kostnader (kostnader som förbundet har tagit men som ska belasta annan part, exempelvis Gästrikre Ekogas AB och huvudmän inom den internationella verksamheten). Resterande stora positiva avvikelser står metallskrotet för. Priserna har varit högre än beräknat under lång tid, men har nu under tertial två sjunkit något. Metallpriserna är svåra att sia om, och fluktuationerna påverkar förbundets resultat direkt.

Förbundets kommersiella verksamhet går bra intäktsmässigt, och har intäkter som är 1,4 mnkr högre än vid samma period föregående år. Intäkterna överstiger även budget med 0,4 mnkr, vilket är mycket positivt då budgeten var tufft lagd. Framför allt förpackningssidan går bättre än förväntat, samt kärntvåtsverksamheten.

I budgeten uppgår de totala intäkterna till 212,5 mnkr. I prognosen ökar de med 3,8 mnkr till 216,3 mnkr. Taxeintäkterna ökar med 1,7 mnkr, vilket är ett resultat av att prognosen är satt utifrån intäkterna hittills i år och då hamnar i ett något högre läge än budget. Antagligen beror detta även på att miljöstyrningen (som väntas ge en intäktsminskning) av taxan inte har slagit igenom under 2018 på det sätt som budgeterades. Verksamhetsintäkterna prognostiseras bli 1,4 mnkr högre än budget, vilket främst beror på de fortsatt höga metallpriserna samt en effekt av att vidarefakturerade kostnader är något över budget.

Verksamhetens kostnader

Produktionskostnader

Produktionskostnaderna består av inköp av material för produktion, behandlingskostnader och entreprenadkostnader och uppgår till 42,6 mnkr (32,2 mnkr), 1,7 mnkr högre än de budgeterade produktionskostnaderna. Anledningen till avvikelsen mot budget är främst den kostnadsersättning som förbundet har givit Dewatech AB efter incidenten som beskrivs under avsnittet "Avfallshantering" ovan.

Intäkterna har ökat under året, vilket även leder till ökade produktionskostnader. Förbundet har bland annat lagt ut glastransporter på entreprenad under sommaren, för att hinna med transportererna (kostnader som annars hade hamnat som personal- och fordonskostnader).

Skillnaden mot föregående år är stor vilket beror på ett nytt, betydligt dyrare avtal för förbränning av restavfall, som trädde i kraft den 1 januari 2018. Avtalet innebär bland annat att förbundets behandlingskostnader för hela året beräknas öka med ca 11-12 mnkr jämfört med föregående år. I samband med taxearbetet (som påbörjades under våren 2017) inför 2018 var det känt att avtalet skulle gå ut vid årsskiftet, och det förutspåddes att det nya avtalet skulle bli dyrare, men det var svårt att säga hur mycket. Taxan anpassades därför inte efter den höga höjning av kostnaderna som slutligen var ett faktum. Med hänvisning till den stora kostnadsökningen beslutades det under våren 2018 att revidera budgeten för året efter de nya förutsättningarna. Trots den stora kostnadsökningen finns det således inga större differenser mot budget för posterna kopplade till det nya förbränningsavtalet.

Förbundet har alltså produktionskostnader som beräknas bli drygt 11 mnkr högre än föregående år. En kostnadsökning av den dignitet som blev resultatet av det nya avtalet, var inte känd i samband med att taxan beslutades, varför denna inte tar höjd för att täcka kostnaderna. Förbundet hade planerat för ett betydligt högre resultat de kommande åren, samt satsningar därefter. I dagsläget äts dock utrymmet för detta upp av de ökade förbränningskostnaderna för restavfallet.

Helårsprognosen uppgår till 62,7 mnkr, vilket är en ökning med knappt 2 mnkr jämfört med budget. Den allra största delen (1,7 mnkr) av den ökningen har vi redan sett i utfallet i detta bokslut efter högsäsongen under sommarmånaderna.

Övriga externa kostnader

Övriga verksamhetskostnader består bland annat av hyres- och andra lokalkostnader, driftskostnader, fordonskostnader (reparationer, drivmedel), IT-, kommunikations-, och konsultkostnader, samt försäkrings och informationskostnader. Dessa kostnader uppgår totalt till 36,1 mnkr (31,7 mnkr), vilket är högre än både budget och kostnadsläget vid samma period föregående år.

Reparationer av fordon och andra tekniska anläggningar är ett av kostnadsområdena som har ökat på ett sätt som inte var förutspått. Förbundets problem med att en viss typ av fordonsskåp går sönder har fortsatt under året, och samma sak gäller dessvärre problemen med att en del av de tyngre maskinerna på ÅVC behöver repareras kontinuerligt. Budget var även till viss del optimistiskt lagd, vilket i sin tur innebär att prognosen kommer att bära med sig tyngre kostnader.

Kostnaderna för drivmedel överstiger både budget och prognos. Detta beror främst på ökade drivmedelspriser under året.

Kostnaderna kring IT är högre än budgeterat, framför allt avseende kostnad för programvaror, licenser och konsulter. Programvaru- och licenskostnaderna var

delvis felbedömda, och fler konsultinsatser har behövt under året jämfört med vad förbundet räknade med. Bland annat har konsultinsatser behövts i samband med införandet av nya Flex HRM (en ordentlig uppdatering av det gamla tidredovisningssystemet Flex), byte av utskriftsleverantör av utgående fakturor, samt i arbetet kring GDPR. Dessa kostnader har det nu tagits hänsyn till i prognosen.

Kostnaderna för inhyrd personal överstiger budget, men är något lägre än vid samma period föregående år. Detta är en kostnadspost som är ytterst svårbedömd i budget, då det är svårt att förutspå hur stor del av sommarvikarierna (detta gäller främst chaufförer) som kommer att hyras in eller anställas som vikarier och då belasta personalkostnaderna. Större delen av dessa kostnader budgeteras därför som personalkostnad.

Totalt uppgår nya helårsprognosen för övriga kostnader till 56 mnkr, vilket är ökade kostnader med 4,9 mnkr jämfört med budget. De största kostnadsökningarna står de kostnader som nämns ovan för. Kostnadsökningen i prognos jämfört med budget är störst för drivmedel samt fordonsreparationer och dessa utgör tillsammans 2,2 mnkr.

Personalkostnader

Kostnaderna för personal de första två tertialen uppgår totalt till 56,7 mnkr (54,1 mnkr) vilket är i nivå med budget. Hänsyn bör också tas till kostnaden för den inhyrda personalen som nämns i avsnittet ovan. Personalkostnaderna överstiger då budget något.

Förbundet har även en del vakanta tjänster på tjänstemannasidan, som inte har beslutats på vilket sätt de ska ersättas. Bland annat saknas viss kompetens inom inköps/upp-handlingsområdet, sekreterare, samt IT. Kartläggning pågår för att utreda vilka kompetenser och tjänster som behövs framåt.

De senaste åren har förbundet tittat extra på kostnaden för övertid, hur kostnaden varierar över tid, och mellan olika grupper av personal. För de första två tertialen kan vi se att kostnaden för övertid uppgår till 581 tkr (exklusive Gästrikre Ekogas ABs personal), vilket är 227 tkr lägre än vid samma period föregående år. Medvetenheten kring övertid, vad den innebär, och vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att tiden ska klassas som övertid, har blivit tydligare hos personalen de senaste åren. Ett visst mått av övertid kommer att finnas även framledes i denna typ av verksamhet, med kraftigt varierande säsonger.

Kostnaderna för sjukskrivningar är något högre än vid samma period föregående år. Detta är en följd av den tuffa vårvintern då bland annat ca 40 % av chaufförerna var sjuka samtidigt under en period. 39 % av kostnaderna för övertiden härrörs från februari och mars månader, och från och med juni är kostnaderna lägre

månadsvis än vid samma perioder föregående år. Förbundet ser fortsatt allvarligt på de höga sjukskrivningstalen, analyserar vilka anledningar som finns löpande, samt vidtar åtgärder där det behövs. Tidigare utredningar som har gjorts under 2016 och 2017 har bland annat visat att det är många äldre förslitningsskador som förorsakar kostnaderna, men även diverse andra sjukdomar, såsom att det är många anställda som har små barn vilket gör att både vård av barn samt egen sjukdom på grund av detta förekommer.

Sjukfrånvaro	T2 2018	171231	161231
Samtliga anställda	6,90%	5,70%	7,90%
Män	8%	5,30%	9%
Kvinnor	4,60%	6,60%	5,70%
Långtidssjukskrivning	39,10%	34,40%	25,40%

Total sjukfrånvaro/ordinarie arbetstid

Med långtidssjukfrånvaro avses sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i en sammanhängande period.

Prognosen är att personalkostnaderna beräknas att uppgå till 85,1 mkr, vilket är i nivå med budget.

Avskrivningar

Kostnaden för avskrivningar uppgår till 9,5 mkr (10 mkr). Budget för helår uppgår till 14,9 mkr och den senaste prognosen visar på 14,2 mkr.

Inga stora förändringar har skett eller kommer att ske i investeringsplanen.

Finansnetto

Finansnettot uppgår totalt till -119 tkr (-291 tkr) och består av räntekostnader för förbundets långfristiga lån, samt ränteintäkter för dröjsmål. Räntekostnaden för de långfristiga skulderna uppgår totalt till 348 tkr (612 tkr).

I juni amorterades 10 mkr, vilket gör att räntekostnaderna hamnar på en lägre nivå än tidigare. Förbundets totala långfristiga skuld till Gävle kommun uppgår till 20 mkr.

Investeringar

Investeringarna för de två första tertialen uppgår till 9,8 mnkr. Majoriteten av investeringarna, 3,9 mnkr, består av lastväxlarflak, containrar och kärl. Inför sommaren färdigställdes ombyggnationen av ÅVC Hamrånge. Den investeringen uppgick till 2,4 mnkr (exklusive fordon).

Under det tredje tertialet 2018 kommer flytten att gå till de nyrenoverade kontorslokalerna i Gävle. I samband med detta kommer det att uppstå investeringskostnader för bland annat möblemang. Dessa kostnader finns med i investeringsprognos och budget men belastar inte resultatet för 2018 nämnvärt då investeringen kommer så sent på året.

Prognosen är att investeringarna kommer att uppgå till 19,6 mnkr, vilket är något högre än budgeterade 17,3 mnkr. Skillnaden beror på att en ny sopbil (som inte fanns med i budget 2018) kommer att köpas in och levereras i slutet av december.

Tillgångar, skulder och eget kapital

(årsbokslutssiffror inom parentes)

Förbundet har anläggningstillgångar till ett värde av 110,8 mnkr (109,8 mnkr). Av dessa avser 73,3 mnkr (72 mnkr) materiella anläggningstillgångar såsom byggnader och mark och maskiner och inventarier. Inga större förändringar har skett sedan årsbokslutet (se avsnittet ovan angående investeringar).

Av anläggningstillgångarna är 0,5 mnkr (0,7 mnkr) immateriella anläggningstillgångar. Dessa avser utvecklingskostnader för införandet av nya IT-system. Dessa skrivs av över en femårsperiod.

Förbundet har även relativt stora finansiella anläggningstillgångar som uppgår till 37 mnkr (37 mnkr). Dessa avser aktier i det helägda dotterbolaget GÅ Tillsammans AB (1 918 tkr), aktier i Gästrikre Ekogas AB 21 871,5 tkr, samt lämnat aktieägartillskott med 13 300 tkr (lämnat under 2016) till sistnämnda bolag. Gästrikre Ekogas AB har flera år med förlust bakom sig, vilket även var planerat under uppbyggnadsfasen. Bolaget har inte fått avsättning för all biogas som har producerats, och kostnaderna har varit lite högre än planerat. I augusti 2018 tecknades dock ett avtal med Sandvik SMT som åtar sig att köpa all överskott av biogas. Framtiden för bolaget ser därmed positiv ut. Värdet som förbundet har upptaget på de finansiella anläggningstillgångarna avseende Gästrikre Ekogas AB kommer att ses över under det tredje tertialet 2018. Bedömning kommer att göras om det är aktuellt med en nedskrivning.

Omsättningstillgångarna i förbundet utgörs främst av förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, kundfordringar och övriga fordringar. Av dessa utgör förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, som uppgår till 30 4 mnkr, den största omsättningstillgången.

Eget kapital i förbundet består av samlat resultat från samtliga, tidigare verksamhetsår, samt periodens resultat 830 tkr. Totalt eget kapital per den sista augusti uppgår till 85,5 mnkr.

Förbundets skulder, som totalt uppgår till 66,4 mnkr (64,5 mnkr), utgörs bland annat av långfristiga skulder (lån) som förbundet har tecknat för att bygga sin verksamhet. Lånen uppgår totalt till 20 mnkr (30 mnkr). Se även resonemang kring detta under avsnittet om finansnetto.

Resterande del av förbundets skulder fördelar sig på leverantörsskulder 10,2 mnkr (10,2 mnkr), checkräkning 22,7 mnkr (10,4 mnkr), övriga kortfristiga skulder 3,3 mnkr (5,3 mnkr), samt upplupna kostnader 10,2 mnkr (8,6 mnkr).

Nyckeltal

Förbundet mäter tre ekonomiska nyckeltal:

	Budget		Prognos
	T2 2018	2018	2018
Resultatmarginal, 0 %	1%	2,30%	-
Soliditet, överstiga 30 %	56%	58%	57%
Skuldsättningsgrad, max 2,3 ggr	0,8 ggr	0,7 ggr	0,7 ggr

Samtliga tre nyckeltal når de uppsatta målen efter det andra tertialet. Resultatmarginalen uppgår till 1 %, där målet är 0 %. Skuldsättningsgraden uppgår till 0,8, målet är att understiga 2,3. Soliditeten uppgår till 56 %, och målet är att överstiga 30 %.

Prognosen visar att två av tre mål bör nås vid året slut. Målet kring resultatmarginalen prognostiseras dock att inte uppnås då det väntas ett negativt resultat för året.

Balanskravet och god ekonomisk hushållning enligt Kommunallagen bedöms hittills vara uppfyllda.

Resultaträkning med jämförelse

Resultaträkning Tkr

	201801 - 201808		Avvikelse Budget	Jan-aug 2017	Budget 2018	Prognos 2	Utfall 2017	Koncern 180831
	Utfall	Budget						
Intäkter	145 839	143 888	1 951	131 575	212 549	216 346	196 229	145 390
- Taxeintäkter	105 563	105 629	-66	95 885	155 639	157 369	142 381	105 563
- Verksamhetsintäkter	38 192	36 571	1 620	33 403	54 430	55 853	50 633	37 515
- Sidointäkter	2 085	1 688	397	2 286	2 480	3 124	3 215	2 312
Produktionskostnader	-42 607	-40 888	-1 719	-32 154	-60 693	-62 653	-47 592	-43 031
Bruttoresultat	103 232	103 000	232	99 421	151 856	153 693	148 637	102 359
TG 1	71 %	72 %	-1 %	76 %	71 %	71 %	76 %	
Övriga kostnader	-36 063	-33 637	-2 427	-31 734	-51 094	-55 979	-50 805	-37 166
Personalkostnader	-56 727	-56 764	38	-54 076	-85 074	-85 147	-81 313	-56 727
Avskrivningar	-9 492	-9 945	453	-10 018	-14 918	-14 218	-14 833	-12 887
Rörelseresultat	950	2 654	-1 704	3 593	771	-1 651	1 686	-4 421
Finansnetto	-119	-203	85	-291	-305	-72	-428	-513
Årets resultat	831	2 451	-1 620	3 303	466	-1 722	1 259	-4 934

Balansräkning

Tillgångar

	Koncernen		Förbundet	
	180831	171231	180831	171231
Tillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	417	722	417	722
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	53 082	51 983	32 198	30 499
Maskiner och inventarier	99 915	101 126	39 262	40 328
Pågående nyanläggningar	3 018	2 058	1 840	1 184
Summa materiella anläggningstillgångar	156 015	155 167	73 300	72 011
Finansiella anläggningstillgångar				
Andra Långfristiga fordringar	208	208		
Andra långfristiga värdepappersinnehav	311	311		
Aktier i dotterbolag			37 049	37 049
Summa anläggningstillgångar	156 951	156 408	110 766	109 782
Omsättningstillgångar				
Varulager	25	87		
Kundfordringar	8 333	24 286	7 766	23 939
Fordringar hos koncernföretag			380	330
Övriga fordringar	2 968	3 232	2 504	2 033
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	30 254	7 952	30 391	8 116
Summa omsättningstillgångar	41 580	35 557	41 041	34 418
Kortfristiga placeringar	1 527	1 527		
Kassa och bank		768	43	49
Summa tillgångar	200 058	194 260	151 850	144 249

Balansräkning

Skulder och eget kapital

	Koncernen		Förbundet	
Eget kapital, avsättningar och skulder	180831	171231	180831	171231
Eget kapital				
Eget kapital	71 137	76 002	84 628	83 369
Årets vinst	-4 934	-4 865	830	1 259
Summa eget kapital	66 203	71 137	85 458	84 628
Långfristiga skulder				
Långfristiga skulder	76 100	86 100	20 000	30 000
Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	10 919	14 355	10 232	9 661
Checkräkningskredit	20 944		22 695	1 345
Koncernkredit Gävle kommun	3 838	822		
Övriga kortfristiga skulder	11 606	10 795	3 276	8 358
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	10 448	11 051	10 189	10 257
Summa kortfristiga skulder	57 755	37 023	46 392	29 621
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	200 058	194 260	151 850	144 249